

Et hårfint kompromiss mellom nesten noe - og absolutt ingen ting».

Dette sitat fra Nils Kjær beskriver vår vurdering av utvalget regjeringen har nedsatt for å utrede konsekvensene av Norges medlemskap i EØS. Her lyser det forsiktig kompromiss lang vei fra en regjering som internt er rykende uenig om EU-saken. Utvalgets mandat, og sammensetning er blitt deretter. Og for sikkerhets skyld har regjeringen satt opp et stort rødt lys mot det som kunne blitt interessant, spennende og fremtidsrettet. Utvalget skal ikke utrede alternativer til EØS.

Hva blir da det sannsynlige resultatet? Jo, enda en utredning der en samling forskere og eksperter drøfter enda flere sider ved EØS-avtalen - og der anbefalingene deres nok en gang spriker i øst og vest. Deretter ligger det an til at regjeringen og Stortinget blir enige om følgende konklusjon: EØS-avtalen har store mangler. Men avtalen har tross alt fungert i over femten år. Den er tross alt det minste felles multiplum for hva vi kan enes om her i landet. Så kan vi alle dra den gamle konklusjonen om at Norge bør bli flinkere til å utnytte de mulighetene EØS tross alt gir for innflytelse. For øvrig kan vi enes om at dette var en artig utredning.

En slik prosess kan til nød regnes som nyttig så lenge målet reduseres til å finne grep som kan redusere Norges avmakt i EØS. Men, alle ser jo at det bare er plass til museskritt innenfor EØS-rammen. Alle ser også at norske initiativ for en tøffere linje er mye mer avhengig av regjeringens politiske vilje og diplomatiske kløkt enn av nye utredninger.

Det Norge hadde trengt, etter femten år under EØS, var en regjering som våget å slippe løs nytenkning rundt alternativer til avtalen. Det er selvsagt et dristig løp. Både ja og nei-siden risikerer å ende opp i en ny EU-kamp. Men hvis man ikke tør dette, kunne man spart seg hele utvalget. Det skal skaffe fram «fakta», heter det. Men det er ikke fakta som mangler. Det som mangler er handlingsvilje når det gjelder å ryste av seg EØS-åket. Den viljen kan intet utvalg fremskaffe. Det kan bare regjeringen.